

Program proti šikanování

Škola:

Základní škola Veselí nad Lužnicí, Čs. armády 210, okres Tábor

Školní rok:

2021/2022

Ředitelka školy:

Mgr. Ilona Vránková

Školní metodik prevence rizikového chování:

Mgr. Dana Nováková

Mgr. Filip Heyduk

Termín seznámení pedagogických pracovníků s dokumentem:

pedagogická rada - září 2021

Termín seznámení rodičů s dokumentem:

třídní schůzka dne 30. 9. 2021

Obecná ustanovení

Program proti šikanování vychází z metodického pokynu MŠMT č. j. 22294/2013-1
„Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních“.

Na tvorbě, průběžné aktualizaci a realizaci se podílejí všichni pracovníci školy. Koordinaci tvorby zajišťuje v rámci standardní náplně práce metodik prevence. Za hodnocení a realizaci je zodpovědná ředitelka školy.

Odpovědnost školy

Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění **vydírání § 175 TZ, omezování osobní svobody § 171 TZ, zbavení osobní svobody § 170 TZ, útisku § 177 TZ, těžkého ublížení na zdraví podle § 145, ublížení na zdraví § 146 TZ, § 146a TZ, vraždy § 140 TZ, loupeže § 173 TZ, krádeže § 205 TZ, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ, poškození cizí věci § 228 TZ, znásilnění § 185 TZ, kuplířství § 189 TZ, pohlavního zneužití § 187 TZ, apod. + nebezpečné vyhrožování § 353 TZ, nebezpečné pronásledování § 354 TZ, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.**

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadržování (§ 366 TZ) či schvalování trestného činu (§ 365 TZ), v krajním případě i podněcování (§ 364 TZ).

Čl. 1

Formy, stádia a znaky šikanování

1.1 Vymezení pojmu

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

1.2 Formy šikany

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- **Fyzická agrese, přímá a nepřímá** (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti);
- **Verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana** (součástí je i **kyberšikana**, děje se pomocí informačních a komunikačních technologií);
- **Smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany** (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestní činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu.

1.3 Stádia šikanování podle Michala Koláře, 2011

1. stádium: zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

2. stádium: fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity - například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

3. stádium (klíčový moment): vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro“. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

4. stádium: většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

5. stádium: totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druhí nemají práva žádná.

1.4 Znak signalizující možnou existenci šikany

1.4.1 Možné příznaky šikany pozorovatelné ve škole

Nepřímé (varovné) znaky šikanování např:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.

Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit. Pozornost je třeba věnovat žákům nově zařazeným do třídy dodatečně v průběhu školní docházky.

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu, nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

1.4.2 Možné příznaky šikany pozorovatelné v rodině

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo).
- Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze sna, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Dítě své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Zákonné zástupce bude škola systematicky upozorňovat, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování.

Formy, prostřednictvím kterých bude zákonný zástupce na možné příznaky šikany upozorňován:

- Informační leták pro rodiče (Příloha č. 1)
- Společně i individuálně v rámci třídních schůzek a konzultačních odpolední
- Prostřednictvím webových stránek školy

Čl. 2

Způsoby jak šikanu v žákovských kolektivech ve škole minimalizovat

2.1. Pedagogičtí pracovníci

Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Všichni pedagogičtí pracovníci by měli vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce. Důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů. Vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům ovlivňují chování žáků.

Všichni pedagogičtí pracovníci školy budou dodržovat tyto zásady:

- Při každé možné příležitosti žákům vysvětlovat, co vlastně šikana je, jak se jí bránit, diskutovat o tomto problému zcela otevřeně.
- Šikanování považovat za závažný přestupek a dělat vše pro jeho odstranění.
- Věnovat zvýšenou pozornost žákům v problémových časech a prostředích – příchod do školy, přestávky, odchod ze školy, šatny, hřiště, chodby...
- Pravidelně a často využívat různé anonymní dotazníky, schránku důvěry.
- Naslouchat rodičům a žákům, pokud někdo z nich šikanu ohlásí.
- Problém nezlehčovat, nebagatelizovat, nepodceňovat.
- Vždy spolupracovat s rodiči oběti i agresora.
- Při vyšetřování šikany mít na paměti, že šikana může být často rafinovaná.
- V případě, že se šikana odhalí, nedovolit, aby agresorovi prošla.
- V případě, že se proti ohlášené šikaně nic neudělalo, vyvolat její důsledné prošetření.
- Podporovat oběť, potrestat agresora.
- Podporovat diskuze o vycházení s ostatními lidmi a formovat pozitivní postoje vůči nim.
- Podporovat žáky, aby se všemi jednali s respektem a vzájemnou úctou.

2.2 Ředitel školy

Ředitel školy odpovídá za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikanování a násilí, přičemž vychází z Minimálního preventivního programu školy.

- Zajistí vzdělávání pracovníků k problematice šikanování.
- Zajistí dohled pedagogických pracovníků nad žáky.
- Zajistí, aby pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování.
- Zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování.

Čl. 3

Krizový plán pro řešení šikany

Eliminuje či minimalizuje škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde. Vyplynají z něj jednoznačně kompetence jednotlivých osob a specifický postup a způsob řešení.

Tento krizový plán řešení šikany slouží k tomu, aby pedagog na naší škole dopředu věděl, co má ve vyhraněné situaci dělat.

3.1 Kompetence

- ředitel školy – viz čl. 2.2, zodpovídá za dodržování a průběžné vyhodnocování programu proti šikaně a krizového plánu při řešení šikany, sestavuje výchovnou komisi, která případný případ šikany vyšetřuje
- metodik prevence – má ve standardní náplni práce činnosti v prevenci sociálně-patologických jevů, včetně šikany, sestavuje a vyhodnocuje Minimální preventivní program školy
- výchovný poradce – zodpovídá za práci s nadanými žáky a žáky se specifickými vzdělávacími a výchovnými potřebami,
- třídní učitelé - zodpovídají za monitorování a případné šetření a řešení situace v kmenové třídě, spolupracují s vedením školy, výchovným poradcem a metodikem prevence,
- pedagogičtí pracovníci – spolupracují s vedením školy, metodikem prevence a třídními učiteli, podezření na možnou šikanu neprodleně oznamují vedení školy,
- výchovná komise školy – sestavuje ji ředitel školy, zabývá se vyšetřováním případné šikany,
- ostatní (pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, Policie ČR, oddělení sociálně právní ochrany dítěte) – spolupracují se školou v prevenci i řešení případů šikany.

3.2 Strategie vyšetřování šikany – postup při vyšetřování šikany

Všechny získané informace je nutno písemně zaznamenat, jde o důležitý materiál!

Cílem našeho postupu je:

1. Chránit informátory – svědky a oběť, vyšetřovat nenápadně – hrozí nebezpečí pomsty ze strany agresorů.
2. Získat odpovědi na otázky:
 - Kdo je obětí, kolik je obětí?
 - Kdo je agresorem, kolik je agresorů?
 - Kdo je iniciátorem? Kdo je aktivním účastníkem?
 - Co, kdy a kde dělali agresori obětem?

A. Strategie pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou):

Tato strategie zahrnuje situace, které škola zvládne řešit vlastními silami:

1. Rozhovor s informátory a oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Rozhovory se svědky.
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

B. Strategie pro vyšetřování pokročilé šikany s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování:

Tato strategie zahrnuje situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a policií.

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.

Pedagog musí zvládnout svůj vlastní šok, zastavit násilí a postarat se o oběť, poskytnout jí pomoc a ochranu.

2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu a vyšetřování.

Pedagog musí zalarmovat všechny své kolegy, ale neměl by nechat třídu bez dozoru (vyslat pro kolegy žáka, který do šikany nebyl zapojený). Situace je natolik závažná, že si vyžaduje přerušení vyučování.

3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.

Pedagogové musí zabránit tomu, aby se třída mezi sebou domluvila, musí zamezit křivé skupinové výpovědi. Někdo musí zůstat s žáky a hlídat je. Také lze žáky rozdělit do skupin, ale i ty musí být pod dozorem.

4. Pokračující pomoc a podpora oběti.

Pokud dojde ke zranění, je třeba zavolat záchranku a informovat zákonné zástupce žáka. Pokud ke zranění nedošlo, i tak je třeba oběť chránit, uklidnit a utišit ji, snažit se dodat pocit bezpečí.

5. Nahlášení policii.

Škola je povinna nahlásit případ policii, ale jedná nezávisle na ní. Zahájí rychle, ten samý den, vlastní vyšetřování. Pro výchovnou pomoc je zásah policie málo významný.

6. Vlastní vyšetřování.

Viz čl. 3.3

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

3.3 Taktika vyšetřování šikany

3.3.1 Mechanismy bránící vyšetřování

- Oběť nedokáže podrobně vypovídat o tom, čemu byla vystavena .
- Agresori úporně, přesvědčivě a organizovaně lžou.
- Většina ostatních spolužáků také lže nebo nechce vypovídat, objevují se falešní svědkové.
- Rodiče agresorů jsou přesvědčeni, že jejich děti byly nespravedlivě nařčeny, někdy se dokonce snaží vyvolat dojem, že agresorem je oběť.
- Rodiče oběti mají většinou strach o osud svého dítěte a bojí se dalšího vyšetřování.
- Při pokročilé šikaně vyšetřování nevědomě brání i pedagog.

3.3.2 Kdy začít vyšetřovat

Poučený pedagog si všímá, záměrně a systematicky vyhledává přímé i nepřímé varující signály – viz čl. 1.4.1

3.3.3 Posouzení, zda je šikana počáteční nebo pokročilá

V počátečním stádiu vyšetřování musíme zjistit závažnost šikany:

- Způsob chování a výpovědi obětí a svědků
- Závažnost a četnost agresivních projevů
- Doba po jakou šikanování trvalo
- Počet obětí a agresorů

Pedagog, který nemá speciální výcvik, by se neměl pouštět do vyšetřování pokročilé šikany !

Zajistí především ochranu oběti, informuje vedení školy, které se dále obrátí na odborníka, případně nahlásí případ Policii ČR.

3.3.4 Části vyšetřování:

1. zahřívací předkolo

Je třeba navodit určitou atmosféru: ta je jiná mluvíme-li s obětí a se svědkem (snažíme se vzbudit pocit jistoty a bezpečí), jiná při hovoru s agresorem (znejišťujeme jej, využíváme napětí, momentu překvapení a šoku).

2. monolog

Slouží k tomu, aby žák – svědek nebo agresor svými slovy řekl, co se přihodilo. Někdy se agresor zaplete do vlastní lži.

3. dialog

Jde o kladení otázek vyšetřovanému žákovi a o jeho odpovědi. Po celou dobu je třeba udržovat citové napětí. Nejběžnější variantou je tzv. „přitlačení ke zdi“.

Agresorovi jsou nabídnuty nějaké polehčující okolnosti, když se přizná, zároveň je ubezpečen, že v případě dalšího šikanování bude nekompromisně potrestán. Při rozhovoru s agresorem je důležité, na co se ptáme a jakým způsobem.

Významnou roli hraje **neverbální komunikace**:

- Jak se na agresora díváme .
- V jaké jsme od něj vzdálenosti (příliš velká vzdálenost i přílišná blízkost zneklidňují).
- Zda on sedí a my stojíme (pocit převahy).

4. konfrontace

Není nutná v každém případě, někdy se dělá mezi svědky, aby se ujasnily rozpory, nebo mezi agresory. Konfrontaci agresorů (posadíme je tvář v tvář) regulujeme, sledujeme rozpor mezi slovy a gesty.

V žádném případě nekonfrontujeme oběť a svědky s agresory! ! !

Čl. 4

Zastavení šikany ze strany školy, ochrana skupiny, obnovení dodržování společenských norem

4.1 Metoda nátlaku

Metoda nátlaku: neřeší příčiny problému, nejde do hloubky vztahu. Cílem je udělat stop agresí, zastavit šikanu a obnovit dodržování společenských norem bez ohledu na potřeby jednotlivců.

4.1.1 Individuální nebo komisionální pohovor s agresory a jejich zákonnými zástupci

Představitelé školy (ředitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel vytvoří **komisi** a postupně se sejdou s agresory a jejich zákonnými zástupci.

Je nevhodné pozvat si zákonné zástupce agresorů najednou!

Komise dodržuje následující **postup pohovoru**:

- Seznámení zákonných zástupců agresorů s problémem (toho by se měl ujmout člověk, který šikanu vyšetřoval a nejvíc o ní ví – většinou výchovný poradce nebo metodik prevence).
- Postupné vyjádření všech pedagogů k problému.
- Vyjádření agresora (obvykle doma agresor všechno popře a mystifikuje rodiče, kteří přijdou do školy rozzlobení, s pocitem, že se jejich dítěti děje křivda).
- Vyjádření zákonných zástupců agresora.
- Rozhodování komise (členové komise by měli hledat řešení společně se zákonnými zástupci žáka. Naleznou-li společné řešení, přijmou je za své. Pokud zákonní zástupci odmítají spolupracovat, musejí rozhodnout samostatně. Důležité je neustoupit tlaku zákonných zástupců, neprozradit jména svědků a dojít ke konkrétnímu řešení. Pak je na zákonných zástupcích agresorů, zda se odvolají, nebo zvolí jiný postup).

4.1.2 Výsledky šetření včetně potrestání agresorů oznámit před celou třídou

- Důležitá je zvolená forma (nevolit autoritativní způsob sdělení ředitelem školy).
- Získat žáky pro hledání společného řešení – problém je za námi, co uděláme, aby se vztahy zlepšily.

V případě pokročilé šikany, kdy třída stojí za agresorem, se obvykle postoj žáků nezmění. Snažíme se o rozbití jádra agresorů.

Škola musí vždy jasně demonstrovat svůj pevný morální postoj: šikanování nebude trpěno!

4.1.3 Ochrana oběti

Z důvodu možného opakování je třeba být i po vyšetřování s obětí (nebo i s jejími zákonnými zástupci) v kontaktu, setkávat se s ní, zvát do pedagogicko-psychologické poradny, mít o ni stále zájem.

4.2 Metoda usmíření

Metoda usmíření sleduje místo vnějšího donucení k poslušnosti pomocí trestu hlubší proměnu vztahu ve skupině i mezi obětí a agresorem. Jejím cílem je eliminovat agresivní, nepřátelské postoje a dojít k domluvě a usmíření. Agresor není tvrdě potrestán. Projevuje se mu naopak důvěra, dostává šanci vše napravit.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

4.3 Výchovná opatření

Pro potrestání agresorů lze užít následující **běžná** výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele.
- Snížení známky z chování.

Následuje další práce s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V

případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

V mimořádných případech se užijí **další** opatření:

- Ředitel školy doporučí zákonným zástupcům dobrovolné umístění žáka do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Čl. 5

Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Pokud zákonní zástupci informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora.

Při jednání se zákonnými zástupci žáků dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat zákonné zástupce žáků o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování. (viz informační leták pro rodiče - Příloha č. 1)

Čl. 6

Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány. Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou), případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany
- dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že

šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Čl. 7

Závěrečná ustanovení

1. Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je statutárním orgánem školy pověřen zaměstnanec: metodik prevence sociálně patologických jevů.
2. Uložení směrnice v archivu školy se řídí spisovým řádem školy.
3. Směrnice nabývá platnosti dne: 1. 11. 2013
4. Směrnice nabývá účinnosti dne: 14. 11. 2013
4. Zaměstnanci školy s tímto řádem byli seznámeni na pedagogické radě dne 4.10.2016
5. S Programem proti šikaně jsou seznámeni na 1. třídních schůzkách ve školním roce zákonní zástupci žáků.

Ve Veselí nad Lužnicí dne 9. 9. 2019

Mgr. Ilona Vránková, ředitelka školy

Mgr. Filip Heyduk, metodik prevence 2. stupně

Mgr. Dana Nováková, metodik prevence 1. stupně

Příloha 1

Informace pro rodiče o školním programu proti šikanování

Vážení rodiče,

Naším cílem je vytvoření příznivého klimatu v naší škole. Nicméně i ta nejlepší škola není zcela imunní proti výskytu šikanování. Proto chceme být připraveni zachytit případné ubližování silnějších slabším hned v počátku a účinně takové bezpráví zastavit. S tímto záměrem jsme vytvořili program proti šikanování. **Jeho důležitou součástí je spolupráce nás pedagogů s Vámi – rodiči. Prosíme Vás proto o pomoc. Kdybyste měli podezření či dokonce jistotu, že je Vašemu dítěti ubližováno, bezprostředně se na nás obraťte (na třídního učitele, školního metodika prevence – D. Novákovou či F. Heyduka nebo ředitelku školy). Využít lze i naši schránku důvěry, která je k dispozici v 1. patře u ředitelny. Vaši informaci budeme brát velmi vážně a situaci budeme odborně a bezpečně řešit.**

Možné příznaky šikany pozorovatelné v rodině

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo).
- Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze sna, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Dítě své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Minimální preventivní program, Program proti šikanování a Krizový plán školy v případě výskytu rizikového chování žáků jsou v plném znění k nahlédnutí na webových stránkách školy (www.2zsveseli.cz).

Web Minimalizace šikany www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení)
Společenství proti šikaně www.sikana.org
Internet poradna www.internetporadna.cz
Sdružení Linka bezpečí (116 111) www.linkabezpeci.cz
Národní centrum bezpečnějšího internetu www.ncbi.cz
Portál E-Bezpečí www.napisnam.cz